

Andrea Fraser. Sztuka musi wisieć – czołowa artystka krytyki instytucjonalnej w Zachęcie

Andrea Fraser od lat analizuje mechanizmy funkcjonowania świata sztuki – jego instytucje, zależności ekonomiczne i struktury wpływu. Wystawa prezentuje twórczość artystki od lat 80. XX wieku po najnowsze realizacje, stawiając pytania o rolę sztuki i instytucji dziś. Ekspozycję można oglądać w Zachęcie do 8 czerwca.

Wystawa *Andrea Fraser. Sztuka musi wisieć* jest przeglądem twórczości amerykańskiej artystki, jednej z najważniejszych postaci świata sztuki zajmujących się krytyką instytucjonalną, a w ostatnich latach także badaniami społeczno-politycznymi, psychologią i doświadczeniem afektywnym coraz bardziej spolaryzowanych społeczeństw. Jej prace odgrywają wyjątkowe znaczenie w definiowaniu mechanizmów władzy i wytwarzania dóbr w obszarze sztuki współczesnej. Od ponad trzech dekad bada ona ekonomię społeczną, finansową i afektywną organizacji kulturalnych, grup i jednostek.

Fraser w swojej twórczości i tekstach teoretycznych podejmuje krytykę systemu świata sztuki. Interesują ją wartość kultury kształtowanej przez muzea, rola artysty w skomercjalizowanym obiegu sztuki oraz udział tego sektora w utrwalaniu nierówności i wykluczeń. Wyróżnia ją autorefleksja nad własną pozycją w tym systemie. Performatywne interwencje, polemiczne przemowy, dialogi i monologi składają się na szeroki, krytyczny obraz instytucji artystycznych, skłaniając do debaty, wymiany myśli i emocjonalnego zaangażowania.

Wystawa obejmuje wybór prac z końca lat 80. aż po ostatnie realizacje artystki. To okres ponad trzech dekad krytycznego zaangażowania Fraser w analityczne badanie złożonej relacyjności sztuki. Na ekspozycji znajdą się także prace tekstowe i dokumentacja. Wystawa zaprojektowana we współpracy z artystką ukazuje zarówno rozwój jej sztuki, jak i obecny etap jej ciągle ewoluującej praktyki artystycznej.

Wystawa w Zachęcie przygotowuje też grunt pod wielowarstwową eksplorację relacji sztuki i instytucji w Polsce, szczególnie w chwili odzyskiwania i odbudowywania tożsamości przez wiele z nich. Czy sztuka rzeczywiście musi wisieć? Czy polskie instytucje znajdą odwagę, żeby przeświecić mechanizmy własnego funkcjonowania? Jakie są perspektywy zmian środowiskowych, status quo instytucji i postaw ludzi nimi zarządzających? Czy mamy szansę na podjęcie refleksji krytycznej, która sięgnie również sfery etyki?

Andrea Fraser urodziła się w Billings w stanie Montana (1965), mieszka i pracuje w Los Angeles w Kalifornii i Nowym Jorku. Jest profesorem w UCLA School of the Arts and Architecture Uniwersytetu Kalifornijskiego w Los Angeles. Jej prace były wystawiane m.in. na wystawach indywidualnych w Hammer Museum w Los Angeles (2022); Whitney Museum of American Art w Nowym Jorku (obie 2016); Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig w Wiedniu (2012); oraz na Uniwersytecie Harvarda w Cambridge, Massachusetts (2010). Retrospektywy jej twórczości odbyły się w Museum of Contemporary Art w Barcelonie i MUAC UNAM w Meksyku (obie w 2016), Museum der Moderne w Salzburgu (2015), Museum Ludwig w Kolonii (2013) oraz w Kunstverein w Hamburgu (2003). W 1993 roku, wraz z Christianem Philippem Müllerem i Gerwaldem Rockenschaubem, reprezentowała Austrię na 45. Biennale Sztuki w Wenecji. Brała udział w Whitney Biennial (1993 i 2012), Biennale w São Paulo (1998 i 2021), Prospect 3 New Orleans (2014) oraz 12. Biennale w Szanghaju (2018). Jej publikacja *Museums, Money, and Politics* (2018) została uznana przez ARTnews za najlepszą książkę artystyczną dekady.

artystka: Andrea Fraser

kuratorka: Maria Brewińska

patroni medialni: artinfo.pl, K MAG, TVP Kultura

Andrea Fraser. Sztuka musi wisieć

14.03–8.06.2025

Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki

pl. Małachowskiego 3, 00-916 Warszawa